

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 222/2022
03.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца „EUROBANK“ АД Београд, Вука Караџића број 10, чији је пуномоћник Светлана Анђелковић Милошевић, адвокат у ..., против туженог „INTERKOMERC“ АД Београд – Теразије 27, чији је пуномоћник Милета Радојевић, адвокат у ... и туженог „MERCATOR – S“ ДОО Београд, Нови Београд, Аутопут за Загреб 11а, чији је пуномоћник Живорад Иконовић, адвокат у ..., ради исплате, вредност предмета спора 20.952.149,46 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда бПж 1008/21 од 28.09.2021. године, у седници већа одржаној 03. новембра 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда бПж 1008/21 од 28.09.2021. године, као неоснована.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и првотуженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Привредни апелациони суд је донео пресуду бПж 1008/21 дана 28.09.2021. године којом је одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио пресуду Привредног суда у Београду П 6151/2019 од 28.10.2020. године којом је, у I ставу изреке, дозвољено преиначење тужбе сагласно поднеску тужиоца од 14.02.2020. године, у II ставу изреке одбијен тужбени захтев да се тужени „Mercator - S“ ДОО Београд обавезе да тужиоцу исплати износ од 5.959.953,37 динара са законском затезном каматом почев од 15.11.2014. године до исплате, износ од 8.732.419,69 динара са законском затезном каматом од 15.11.2015. године до исплате и износ од 53.130,00 евра са законском затезном каматом почев од 15.10.2016. године до исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања, у III ставу изреке одбијен евентуални тужбени захтев тужиоца да се тужени „Interkomerc“ АД Београд обавезе да тужиоцу исплати износ од 5.959.953,37 динара са законском затезном каматом почев од 15.11.2014. године до исплате, износ од 8.732.419,69 динара са законском затезном каматом од 15.11.2015. године до исплате и износ од 53.130,00 евра са законском затезном каматом почев од 15.10.2016. године до исплате у динарској противвредности по средњем курсу

НБС на дан плаћања и у IV ставу изреке обавезан тужилац да туженом „Interkomerc“ АД Београд накнади трошкове парничног поступка у износу од 705.614,00 динара, а туженом „Mercator-S“ ДОО Београд у износу од 776.864,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде тужилац је изјавио дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија због погрешне примене материјалног права.

Првотужени је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 308. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 ... 18/2020).

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Према туженом „Mercator-S“ ДОО Београд тужилац заснива тужбу на наводима да је тај тужени дужник zaloженог потраживања, и то потраживања туженог „Interkomerc“ ДОО Београд, који је као залогодавац установио заложно право у корист тужиоца ради обезбеђења потраживања тужиоца према дужнику „Интеркомерц аграр“ ДОО Београд. Тужени „Mercator-S“ ДОО Нови Сад без основа је престао да испуњава своју обавезу да заложено потраживање као дужник измирује плаћањем на наменски рачун првотуженог који се води код тужиоца, што је чинио до марта 2014. године, и којим је тужилац намиривао своја доспела потраживања према „Интеркомерц аграр“ ДОО Београд. Тиме је основ тужбеног захтева према том туженом накнада штете, и то у висини закупнина за период од марта 2014. године до септембра 2016. године, када је престао закуп из кога је заложено потраживање на име закупнина. Према туженом „Interkomerc“ АД Београд тужилац тужбени захтев заснива на обавези залогодавца за обавезе „Интеркомерц аграр“ ДОО Београд према тужиоцу по уговору о дугорочном кредиту од 02.11.2012. године, као повериоца заложених потраживања. Предметна залога није установљена ради обезбеђења потраживања тужиоца према првотуженом по основу јемства, које потраживање доспева сагласно УППР-у првотуженог, већ ради обезбеђења потраживања тужиоца према „Интеркомерц аграр“ ДОО Београд које је доспело у целини. Тужилац није дао сагласност да се заложена новчана средства искористе за намирење поверилаца првотуженог, већ тражи да се из тих средстава намире његова доспела потраживања.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене пресуде, у регистар Агенције за привредне регистре уписано је у корист тужиоца заложно право према првотуженом као залогодавцу на основу Уговора о залози потраживања од 05.11.2012. године, којим је обезбеђено потраживање тужиоца према „Интеркомерц аграр“ ДОО Врбас из Уговора о дугорочном кредиту са валутном клаузулом од 02.11.2012. године, у износу од 1.150.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај. Заложно право је у Регистар заложног права уписано 16.11.2012. године. Решењем Привредног суда у Београду Ст 180/2013 дана 13.01.2014. године покренут је претходни стечајни поступак ради испитивања испуњености услова за отварање поступка стечаја у складу са унапред припремљеним планом реорганизације над првотуженим, којим решењем су одређене мере обезбеђења ради спречавања промене имовинског положаја стечајног

дужника, и то забрана исплате са рачуна стечајног дужника реализацијом средстава обезбеђења, забрана располагања имовином стечајног дужника без претходне сагласности стечајног судије или привременог стечајног управника, забрана спровођења извршења на обезбеђеној и необезбеђеној имовини стечајног дужника укључујући и забрану која се односи на остварење права разлучних поверилаца. Тужилац је друготуженог обавестио 17.03.2014. године о залози потраживања из Уговора о закупу опреме од 30.09.2010. године са анексом од 07.03.2011. године у корист тужиоца, и обавестио га је да сва плаћања по Уговору о закупу опреме врши искључиво на наменски рачун овде првотуженог, који је отворен код овде тужиоца. Стечајни суд је дао сагласност друготуженом да средства по Уговору о закупу опреме може уплатити на текући рачун овде првотуженог и то решењем Ст 24/2015 од 25.07.2016. године. Из тако утврђених чињеница произилази да је тужилац друготуженог обавестио о залози потраживања након што је отворен претходни стечајни поступак над тужиоцем и одређене мере обезбеђења. Дана 28.09.2018. године је над првотуженим отворен стечајни поступак, потврђено усвајање Унапред припремљеног плана реорганизације и обустављен стечајни поступак. Тужилац је у Унапред припремљеном плану реорганизације првотуженог сврстан класу б. поверилаца, за износ од 125.709.942,29 динара, односно у класу поверилаца према којима постоји обавеза на основу јемстава и регреси за обавезе трећих лица, што подразумева постојање трећег лица које је уједно главни дужник и корисник кредита. Потраживање поверилаца те класе биће репрограмирано на одређени период почев од 15 дана од дана правноснажности решења којим се потврђује усвајање плана (решењем Привредног апелационог суда Пвж 137/19 од 22.05.2019. године) са одређеном годишњом каматом, са доспећем камате полугодишње у току грејс периода и периода отплате, те доспећем главнице полугодишње у периоду отплате. Међу странкама је неспорно да је закупнине за период од марта 2014. године до септембра 2016. године друготужени као дужник залогодавца измирио првотуженом, а не тужиоцу. Висина закупнине није спорна. Друготужени је на рачун првотуженог исплатио износ од 9.577.536,43 динара. Закупнину је друготужени плаћао за време важења мера обезбеђења одређених у претходном стечајном поступку над првотуженим и за те исплате је добио сагласност стечајног судије решењем Ст 24/2015 од 25.07.2016. године.

Закључак првостепеног суда је да су услед одређених мера обезбеђења у погледу имовине првотуженог као стечајног дужника и залогодавца били испуњени услови за примену члана 8. Закона о заложном праву на покретним стварима и правима уписаним у регистар у погледу важења правила стечајног поступка и да је друготужени био дужан да обустави реализацију залогe, односно да обустави исплате заложеног потраживања тужиоцу као заложном повериоцу, док је на страни тужиоца настала обавеза да своја права остварује у оквирима стечајног поступка. Тиме је по закључку првостепеног суда тужбени захтев у односу на друготуженог неоснован, јер у његовим радњама нема противправности и нема одговорности за штету по тужиоца, у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Даљи закључак је првостепеног суда да није дошло до персоналне суброгације по сили закона, да тужилац није стекао потраживање првотуженог према друготуженом, већ има само право залогe као средство обезбеђења на том потраживању, што подразумева право намирења из предмета залога. У односу на првотуженог, није спорно да је осим што је залогодавац, био и јемац платац за обавезе „Интеркомерц аграр“ ДОО према тужиоцу из Уговора о дугорочном кредиту са валутном клаузулом од 24.09.2012. године.

Унапред припремљеним планом реорганизације првотуженог је обухваћено потраживање тужиоца према првотуженом у износу од 125.709.942,29 динара. Реализација тог унапред припремљеног плана је отпочела у складу са условима и роковима из плана уплатом првотуженом по основу камата. Несумњиво је по закључку нижестепених судова да тужилац није разлучни поверилац, нити је као такав обухваћен унапред припремљеним планом реорганизације првотуженог. Из тога је закључак да, како право на искључиво намирење тужиоца и заложених потраживања није уређено унапред припремљеним планом реорганизације првотуженог, то је захтев тужиоца у односу на првотуженог за исплату заложених потраживања неоснован.

Другостепени суд сматра да је правилно одбијен тужбени захтев против друготуженог, из разлога што је тужилац друготуженог обавештењем о залози од 14.03.2014. године обавестио да сва плаћања по заложеном потраживању врши искључиво на наменски рачун првотуженог код тужиоца, чиме му је дао инструкције да и даље плаћа првотуженом, а не тужиоцу.

Врховни касациони суд сматра да је правилно другостепени суд одредио битну чињеницу за одлуку о тужбеном захтеву у односу на друготуженог. Због таквог одређења тужиоца у обавештењу кога је дао друготуженом, даље поступање друготуженог сагласно је и норми из члана 11. став 3. Закона о заложном праву на покретним стварима и правима уписаним у регистар („Службени гласник РС“ бр. 57/03...99/11), јер је друготужени плаћао првотуженом по инструкцијама тужиоца, без обзира што је плаћао на други рачун првотуженог, а не на рачун првотуженог који је означио тужилац. Том одредбом је прописано да од дана достављања обавештења о постојању заложног права дужник заложеног потраживања може испунити дуг само заложном повериоцу, а не и залогодавцу, осим ако је заложни поверилац дао друкчија упутства. У конкретном случају упутство заложног повериоца било је да заложни дужник плаћа на рачун залогодавца.

Како су у време обавештења тужиоца друготуженом, већ биле на снази мере обезбеђења одређене решењем Привредног суда у Београду, Ст 180/13 од 13.01.2014. године, међу којима и мера забране исплате са рачуна стечајног дужника, то даље значи да све и да је друготужени плаћао на рачун првотуженог кога је одредио тужилац, и тада тужилац са тог рачуна не би могао преносити средства ради намирења свог потраживања, јер је то противно одређеној мери. Тиме нема ни противправне, ни штетне радње од стране друготуженог по тужиоца. Другачија интерпретација од стране тужиоца, који даје значај чињеници да је тужилац водио рачун првотуженог и са њега преносио средства ради намирења свог потраживања, није од значаја за правилну примену материјалног права. Стога нема основа за тужбени захтев у односу на друготуженог у одредбама члана 154. став 1. и члана 189. став 3. Закон о облигационим односима. Зато су ирелевантни наводи ревизије о положају тужиоца у поступку стечаја над залогодавцем и о наводном добровољном извршењу потраживања залогодавца од стране друготуженог.

Погрешан је став ревидента да је дошло до његове суброгације у потраживањима првотуженог. Залогом поверилац стиче право да се наплати из вредности предмета заложног права пре осталих поверилаца, ако му његово потраживање не буде исплаћено о доспелости (члан 6. став 1. Закона о заложном праву на покретним стварима и правима уписаним у регистар). Одредбе о залози ствари

примењују се и на залогу потраживања, као што је у конкретном случају, ако за њих није прописано што друго (члан 10. став 6. Закона о заложном праву на покретним стварима и правима уписаним у регистар). Дакле, залогопримац не ступа наместо повериоца заложеног потраживања, већ стиче законом одређено право намирења, док залогодавац и даље остаје поверилац заложеног потраживања, као што остаје власник заложене ствари, са законом одређеним правима. Према томе, не стоје разлози ревизије да је заложено потраживање прешло у имовину тужиоца. За то нема основа ни у одредбама члана 11. Закона о заложном праву на покретним стварима и правима уписаним у регистар који уређује дејство залогe потраживања на испуњење заложеног потраживања, а не промену повериоца заложеног потраживања.

Даље, нема основа да се првотужени обавезе да тужиоцу исплати оне износе које је примио од друготуженог по заложеном потраживању. За основ овог захтева ревидент понавља да је стекао право приоритетног намирења установљењем залогe на заложеном потраживању и да та средства никако не могу да припадну првотуженом. Другим речима, сматра да их је стекао без основа. То није тако, јер је првотужени остварио средства из заложеног потраживања као поверилац тог потраживања и у контексту чињенице да је над њим покренут претходни стечајни поступак и одређене мере обезбеђења, а затим је над првотуженим и отворен стечајни поступак, потврђено усвајање Унапред припремљеног плана реорганизације и обустављен стечајни поступак. Правне последице потврђивања плана реорганизације су такве да се сва потраживања и права поверилаца и других лица и обавезе стечајног дужника одређене планом реорганизације уређују искључиво према условима из плана реорганизације, који је извршна исправа (члчан 167. Закона о стечај). Тужилац тужбени захтев према првотуженом покушава да оправда одредбама закона које прописују да се права заложних поверилаца који нису разлучни повериоци (а њега усвојени План реорганизације првотуженог не сматра разлучним повериоцем) не могу мењати или умањити планом реорганизације без његове сагласности, а да он ту сагласност није дао. Међутим, тужилац не може мењати садржину потврђеног плана реорганизације, нити може из истог чињеничног основа остварити потраживања према првотуженом као залогодавцу и јемцу мимо потврђеног плана реорганизације, који се, уосталом и спроводи и по коме је део истог потраживања тужилац већ намирио. Нема основа раздвајању положаја првотуженог према тужиоцу као јемца и као залогодавца, с обзиром на чињеницу постојања потврђеног плана реорганизације као извршне исправе.

Из наведених разлога није основана ревизија тужиоца ни у делу који се тиче одбијања тужбеног захтева у односу на првотуженог.

То су разлози због којих је одлучено као у изреци, применом члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић